

عنوان مقاله:

نقش زنان در بسط فرهنگ محرم و سوگواری در عصر ناصری

محل انتشار:

دو فصلنامه تحقیقات تاریخ اجتماعی، دوره 3، شماره 1 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

سیدعلیرضا واسعی - دانشیار گروه فرهنگ و تمدن، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

زینب اسکندری - کارشناس ارشد تاریخ تشیع، دانشگاه قم

خلاصه مقاله:

عصر ناصری در تاریخ معاصر ایران نقطه عطفی در بیداری افکار، توسعه علوم، ورسوخ اندیشه های نوین، و به تبع آن گسترش فعالیتهای عمومی، بهشمار میروود. با این حال زنان همچنان از حضور و نقش آفرینی درخور توانایی خود بی بهره بودهاند. آنان که بنا به دلایل تاریخی، فرهنگی، سیاسی، و نیز دینی کمتر امکان بروز و ظهور اجتماعی داشتند، با ورود به عرصه های فرهنگ مذهبی و سنتهای اجتماعی نقش آفرین شدند. در این دوره سنتها و آیینهای مذهبی از گستردگی و فراگیری برخوردار شدند و همین امر به زنان فرصتی داد که به رغم موانع فرهنگی، تمدنی، و مذهبی به این عرصه وارد شوند و گذشته از مقابله با محدودیتهای نقشی در بسط و توسعه مراسم مذهبی ایفا کنند. نقشآفرینی زنان و اثرگذاری آنان در فولکلور، به ویژه در ایام محرم و بسط آن در دوره های بعدی، از مسایل درخور توجه در این دوره است. زنان که در نگره حاکم بر اندیشه مردم، بهو یژه در زندگی شهری، عنصری درجه دوم شمرده میشدند از فرصتهای پیش آمده برای حضور و نقشآفرینی استفاده کردند و به تشکیل، مدیریت، و اجرای برخی از آیینها و مراسم برخاستند. اینکه بهراستی چه میزان در این حوزه توفیق یافتند و از چه راه ها و ابزارهایی در این راستا یاری جستند و تبعات حضورشان چه بود، در این مقال به بحث گرفته میشود. اساس رویکرد مقاله آن است که زنان با برگزاری مراسم محرم و سوگواری ها یا تامین مخارج آن و نیز با برگزاری تعزیه و نذری دادن بر ضرورت حضور اجتماعی خود مهر تایید زدند، چنان که زمینه های بازنگری هایی را در نگاه مردانه به آیین ها فراهم ساختند.

کلمات کلیدی:

زنان، آیین ها و مراسم مذهبی، تعزیه، روضه خوانی، نذری، عهدناصری، باورها

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/795829>

